

[1] A testi sértés vétsége miatt ... és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a Szolnoki Járásbíróság a 2017. június 6. napján meghozott és kihirdetett 16.Bpk.122/2015/43. számú ítéletével ... I. rendű terheltet és ... II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki testi sértés vétségében [Btk. 164. § (1) és (2) bekezdés]. Ezért mindkét terheltet 1-1 évre próbára bocsátotta. Kötelezte mind az I. rendű, mind a II. rendű terheltet, hogy a másik terhelt részére

10.000 forintot fizessen meg.

- [2] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen mindkét terhelt felmentésért, mint magánvádló pedig a másik terhére súlyosításért jelentett be fellebbezést.
 - [3] A Szolnoki Törvényszék mint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - mindkét terhelt tekintetében - helybenhagyta.
- 2.
- [4] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint ... szám alatti társasház III. emeletén lévő folyosón 2015. február 15. napján 18 óra 40 perc körüli időben előzetes szóváltást követően a korábban kialakult rossz szomszédi viszonyra tekintettel ... I. rendű és ... II. rendű terheltek egymást kölcsönösen bántalmazták oly módon, hogy ... II. rendű terhelt ... I. rendű terhelt arcát, kezét megkarmolta, kölcsönös dulakodást követően ... I. rendű terhelt ... II. rendű terhelt haját megrángatta és arcát megkarmolta.
 - [5] ... I. rendű és ... II. rendű terheltek a kölcsönös bántalmazás során 8 napon belül gyógyuló sérülést szenvedtek el.
 - [6] A terheltek egymással szemben joghatályos magánindítványt terjesztettek elő könnyű testi sértés vétsége miatt.
 - [7] A másodfokú bíróság az ítéleti tényállást az iratok tartalmára figyelemmel a következőképpen pontosította, illetve egészítette ki.
 - [8] ... II. rendű terhelt jelent meg ... I. rendű terhelt lakása előtt, erőlyesen verte az ajtót, azt az I. rendű terhelt kinyitotta, ezt követően a terheltek között vita alakult ki, a II. rendű terhelt az I. rendű terheltet sértegette, az I. rendű terhelt felszólította távozásra a II. rendű terheltet, aki azonban a felszólításnak nem tett eleget. Ekkor az I. rendű terhelt lökött egy nagyot a II. rendű terhelten, akkor kezdődött a dulakodás.
 - [9] A II. rendű terhelt cselekményének következtében az I. rendű terhelt homlokának jobb oldalán 3 mélyebb karmolási nyom, az állcsúcs alatt mintegy 3 cm-es és fél cm-es karmolás, a bal mandibula felett 4 cm-es felületes karmolás, a bal csukló és kézhat területén több apró és kettő hosszanti karmolási nyom, az alkar belső oldalán a kar felső harmadából kiindulva a csuklóig terjedően 13 cm-es, nem mély karcolásnyom keletkezett.
 - [10] Az I. rendű terhelt cselekményének következtében a II. rendű terheltnak a maxilla fölött és az alsó ajak jobb oldalán felületes hámsérülése keletkezett.
 - [11] Mindkét terhelt 2015. február 15. napján terjesztette elő a másik terhelttel szemben a joghatályos magánindítványt.

II.

1.

- [12] A jogerős határozat ellen ... II. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 609. § (2) bekezdés d) pontja alapján.
- [13] A felülvizsgálati indítvány szerint a másodfokú bíróság ítélete

ellentmondásos. A tényállást egy olyan lényeges körülménnyel egészítette ki, hogy az I. rendű terhelt kezdte a tettelegességet, azonban a jogos védelmi helyzet fennállásának kérdésében visszautalt az elsőfokú bíróság ítéletére, melyben ez a körülmény nem volt a tényállás része. A tényállás kiegészítésére tekintettel a jogos védelmi helyzet fennállását a másodfokú bíróságnak ismételten vizsgálnia kellett volna, amit nem tett meg.

- [14] Álláspontja szerint jelen ügyben a II. rendű terhelt részéről a támadás kiprovokálása kétséget kizáróan nem állapítható meg. Csupán az I. rendű terhelt tanúsított provokatív magatartást a II. rendű terhelt szándékos bosszantásával, a folyamatos kopogással, és az azt követő viselkedésével. Az I. rendű terhelt volt az, aki jogtalan támadást intézett a II. rendű terhelt ellen, ekként az elhárítás szükségessége nem vitatható.
- [15] A védő sérelmezte továbbá, hogy az első- és másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta két tanú vallomását is anélkül, hogy ennek magyarázatát adta volna. Emellett az eljáró bíróságok nem, illetve nem kellő súllyal értékelték enyhítő körülményként a II. rendű terhelt idős korát. Erre tekintettel, de önmagában a cselekmény jellege miatt sem indokolt a két terhelttel szembeni azonos mértékű joghátrány alkalmazása.
- [16] A védő mindezek alapján a támadott határozatok hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását indítványozta.
- 2.
- [17] ... I. rendű terhelt - mint magánvádló - jogi képviselője az írásban tett nyilatkozatában ... II. rendű terhelt tekintetében az első- és másodfokú határozat hatályában fenntartását indítványozta.

III.

1.

- [18] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen eljárva bírálta el.
- [19] A megtámadott határozatokat a Be. 659. § (5) bekezdésére figyelemmel a megtámadott részében, a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálta felül. Emellett a Be. 659. § (6) bekezdésre tekintettel vizsgálta a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott - és az indítványozó által nem hivatkozott - esetleges eljárási szabálysértéseket is.
- [20] Ennek eredményeként a II. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványát részben törvényben kizártnak, érdemében pedig alaptalannak találta.
- 2.
- [21] A felülvizsgálat alapvető szabálya, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye.

A felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].

- [22] A tényállás irányadósága azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.
- [23] Minderre tekintettel azt, hogy történt-e az ügyben büntető anyagi jogsértés, a Kúria kizárólag az ítéletben rögzített tények alapul vételével vizsgálhatja.
- [24] A Kúria az irányadó tényállás általános meghatározása körében kihangsúlyozza, hogy a tényállás a másodfokú bíróság által tett kiegészítésekkel, helyesbítésekkel irányadó a felülvizsgálati eljárásban (EBH 2011.2385).
- [25] Eljárási szabálysértés vizsgálatára is csak akkor kerülhet sor, ha az a büntető eljárási törvényben kimerítően felsorolt, felülvizsgálati eljárást megalapozó eljárási szabálysértések között szerepel. Ezért azokat az indítványokat, illetőleg az indítványok azon részeit, amelyekben nem felülvizsgálati okra, vagy a tényállásban nem szereplő tényekre hivatkoznak, érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani.
- [26] A Kúria csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott keretek között bírálja felül a megtámadott határozatot. A jogalkotó a rendkívüli jogorvoslati eljárásban csak a legsúlyosabb anyagi és eljárásjogi törvénytörések esetében biztosít lehetőséget a jogerő feloldására, a jogerős ügydöntő bírósági határozatok megváltoztatására.
- [27] A Kúria mindezekre tekintettel a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a tartalmában hivatkozott (miután a védő a jogos védelemre hivatkozással a terhelt bűnösségének a megállapítását sérelmezte) Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában megjelölt okból - a terhelt bűnösségének a megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértésével került sor -, valamint - figyelemmel a védő által hivatkozott eljárási szabálysértésre is - a Be. 649. § (2) bekezdés c) pontja alapján bírálta felül.
- 3.
- [28] A Kúria ... II. rendű terhelt védőjének a felülvizsgálati indítványát az alábbi indokok alapján találta részben törvényben kizártnak.
- [29] Jelentős és a gyakorlatot érintő változtatás a 2018. július 1. napjától hatályos Be.-ben az, hogy a feltétlenül hatályon kívül helyezést eredményező okok közül kikerült az indokolási

kötelezettség megsértésének azon esete, amikor az ítélet indokolása és rendelkező része nem áll egymással ellentétben, viszont az indokolás hiányosságai kapcsán az ítélet felülbírálatra alkalmatlan [korábbi Be. 373. § (1) bekezdés III/a) pont]. A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja csak a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértésekre hivatkozással biztosítja a felülvizsgálati indítvány előterjesztésének a lehetőségét. A védő által felhívott Be. 609. § (2) bekezdés d) pontjában foglalt eljárási szabálysértés ma már nem ún. abszolút eljárási szabálysértés, csupán relatív eljárási szabálysértés, amely felülvizsgálat alapját már nem képezheti. Ezért a védő felülvizsgálati indítványa e körben a törvényben kizárt indítvány.

4.

- [30] A védő további felülvizsgálati okként a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára, vagyis arra hivatkozott, hogy az első- és másodfokú bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg ... II. rendű terhelt bűnösségét testi sértés vétségében, miután nem értékelte javára a jogos védelmi helyzetét.
- [31] A Kúria a védő bűnösség körében kifejtett érdemi érvelésével nem értett egyet.
- [32] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének a megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor, valamint a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján akkor, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki a bíróság törvénysértő büntetést.
- [33] Az eljárt bíróságok azonban nem sértettek törvényt, amikor a II. rendű terhelt bűnösségét megállapították. A felrótt cselekmény minősítése és az alkalmazott intézkedés is törvényes.
- [34] A Btk. 22. § (1) bekezdése szerint nem büntetendő az a cselekmény, amely a saját, illetve más vagy mások személye, javai vagy a közérdek ellen intézett, illetve ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges.
- [35] Helyesen hivatkoztak az eljárt bíróságok arra a töretlen bírói gyakorlatra, amely szerint amennyiben két elkövető között kölcsönös szidalmazás után kölcsönös verekedésre kerül sor, mindkettőjük cselekménye jogtalan támadásnak tekintendő, és ezért egyikőjük sem hivatkozhat jogos védelemre. A kölcsönös verekedés során ugyanis mindkét fél a jogellenesség talaján áll (4/2013. Büntető jogegységi határozat; BH 2004.93., BH 2000.187.). Ezért a II. rendű terhelt bűnösségének megállapítása, és cselekményének jogi minősítése mindenben megfelel az anyagi jogszabályoknak.

5.

- [36] A védő az indítványában hivatkozott a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában foglalt felülvizsgálati okra is. A büntetés revíziójára azonban csak akkor van lehetőség, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályainak megsértése miatt került sor törvénysértő büntetés kiszabására. Miután a

felülvizsgálati indítvánnyal támadott minősítés törvényes, és más anyagi jogszabálysértés sem történt, az alkalmazott intézkedést a Kúria nem vizsgálhatta. A védő felülvizsgálati indítványa e kérdésben tehát ugyancsak a törvényben kizárt.

- [37] Minderre figyelemmel a Kúria - miután nem észlelt olyan egyéb eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a támadott határozatokat - a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján - ... II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.
- [38] A Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás lefolytatására a harmadfokú bírósági eljárás szabályait az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A harmadfokú bíróság határozatával szemben viszont a Be. nem biztosítja a fellebbezés lehetőségét, s attól eltérő rendelkezést a Be. XC. Fejezete sem tartalmaz. A végzés ellen tehát nincs helye fellebbezésnek. Felülvizsgálatát kifejezett rendelkezéssel a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulata zárja ki. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig rögzíti, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2019. március 11.

Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Krecsik Eldoróda s.k. előadó bíró, Dr. Gimesi Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:
Schulz Oszkárné
tisztviselő